

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 kwietnia 2010 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 marca 2010 r. ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1:
 - a) w pkt 1, w ust. 1b,
 - b) w pkt 6, w art. 177a w ust. 2 w pkt 1 i 2 oraz w ust. 3,
 - c) w pkt 8, w art. 213a w ust. 2 w pkt 1 i 2 oraz w ust. 3- po wyrazie "publicznego" dodaje się wyrazy "lub za umyślne przestępstwo skarbowe";
- 2) w art. 3 w pkt 1, w pkt 7 w lit. a oraz w pkt 8 po wyrazie "publicznego" dodaje się wyrazy "lub za umyślne przestępstwo skarbowe";
- 3) w art. 3 w pkt 1, w pkt 7 w lit. b po wyrazie "publicznego" dodaje się wyrazy "lub za umyślne przestępstwo skarbowe";

4) w art. 4:

a) przed pkt 1 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

"...) w art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje osobie mającej prawo wybierania posłów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat, nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego lub za umyślne przestępstwo skarbowe i od co najmniej 5 lat stale zamieszkuje w Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.";

b) w pkt 3, w art. 142a w ust. 2 w pkt 1 i 2 oraz w ust. 3 po wyrazie "publicznego" dodaje się wyrazy "lub za umyślne przestępstwo skarbowe".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 9 kwietnia 2010 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw i uchwalił do niej 4 poprawki.

Konstytucja w art. 99 ust. 3 stanowi, że wybraną do Sejmu lub do Senatu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego.

Nanosząc poprawki do ustawy Senat musiał rozstrzygnąć jaka jest treść normy prawnej zawartej w dodawanym do Konstytucji przepisie.

Konstytucja operuje swoistą siatką terminologiczną, zachowującą odrębność w stosunku do innych aktów normatywnych. Dlatego przenosząc na grunt ustawy normę prawną zawartą w przepisie Konstytucji, nie wystarczyło mechanicznie przenieść przepis konstytucyjny do ustawy. Należało raczej odczytać normę prawną zawartą w przepisie Konstytucji, a następnie treść tej normy wyrazić w ustawie językiem właściwym dla przepisów ustawy.

Prawodawca konstytucyjny nie jest związany ustawową definicją przestępstwa. Oznacza to że odczytując ten wyraz z Konstytucji należało oderwać się od jego ustawowego znaczenia. Nie budzi wątpliwości, że np. na gruncie art. 105 ust. 5 Konstytucji ustrojodawca pisząc o przestępstwie, ma na myśli również wykroczenia oraz przestępstwa skarbowe.¹ Tak samo treść art. 42 ust. 1 odnosi się do postępowań karnych *sensu largo*, tzn. również do postępowań w sprawach o wykroczenia, czy w sprawach karnoskarbowych.²

Senat stanął przed zadaniem ustalenia, czy w treści art. 99 ust. 3 znajduje się również zakaz wyboru osób skazanych za przestępstwa skarbowe oraz za wykroczenia.

W tym kontekście użytecznym był argument wywiedziony z części przepisu stanowiącego o skazaniu na karę pozbawienia wolności. Zarówno odpowiedzialność za popełnienie przestępstwa (art. 32 pkt 3-5 kk), jak i za popełnienie przestępstwa skarbowego (art. 22 § 1 kks) lub wykroczenia (art. 18 pkt 1 kw) może się wiązać z sankcją w postaci przymusowego odizolowania sprawcy od reszty społeczeństwa. O ile jednak kodeks karny i kodeks karny skarbowy posługują się określeniem "kara pozbawienia wolności", to kodeks wykroczeń, mówi o "karze aresztu". Senat uznał, że przemawia to za wyłączeniem wykroczeń z zakresu dyspozycji art. 99 ust. 3 Konstytucji.

¹ J. Mordwilko, *Status posła. Cz. I*, Warszawa 2007, s. 191.

Zdaniem Senatu rozstrzygającym argumentem o wyłączeniu wykroczeń z wyniku interpretacji art. 99 ust. 3 Konstytucji jest ich stopień szkodliwości społecznej. Należy zauważyć, że wprowadzona norma prawna, ma charakter zbliżony do środka karnego z art. 40 kk – pozbawienie praw publicznych. Zgodnie z art. 40 § 2 kk sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie. Jest to więc środek stosowany wyjątkowo, tylko w wypadku przestępstw o znacznej szkodliwości społecznej. Wykroczenia zaś ze swej natury, są czynami o niższej szkodliwości społecznej od najłżejszych przestępstw. Wobec tego, spójny aksjologicznie prawodawca nie może zastosować wobec sprawcy błahego czynu sankcji charakterystycznej dla poważnych przestępstw.

Jednocześnie Senat uznał, że te same argumenty przemawiają za uwzględnieniem w interpretacji art. 99 ust. 3 Konstytucji przestępstw skarbowych. Są to czyny o porównywalnej z przestępstwami szkodliwości społecznej, zagrożone m.in. karą, która nosi nazwę "kary pozbawienia wolności".

Biorąc powyższe pod uwagę, Senat stwierdził, że w treści art. 99 ust. 3 znajduje się zakaz wyboru osób skazanych prawomocnie za przestępstwo i za przestępstwo skarbowe, i nie znajduje się tam zakaz wybierania osób skazanych za wykroczenie.

Wobec tego w treści ustawy należało uwzględnić również przestępstwa skarbowe i pominąć wykroczenia. Senat przyjmując **poprawki nr 1 i 2** wziął pod uwagę zasadę, że wszystkie przestępstwa skarbowe są ścigane z oskarżenia publicznego.

Senat uznał, że nie ma uzasadnienia, dla odmiennego uregulowania negatywnych przesłanek biernego prawa wyborczego do Parlamentu Europejskiego. W związku z tym, wprowadził zakaz wybierania osób skazanych za umyślne przestępstwa skarbowe do parlamentu europejskiego (**poprawka nr 3 i 4**).

² por. wyrok TK z dnia 20 II 2001 r., P 2/00, OTK 2001 , nr 2 poz. 32, Lex nr 46370.